

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

כו.

עין משפט
גזר מצוה

א ה מ"י פ"ו מהלכות
 יבום הל' ט סגן עשין
 נא טו"ש"ע אה"ע סימן קע
 סעף ח י"ח וימין קעד
 סעף ט:
 ב מ"י שס פ"ה הל' יב
 סגן שס טו"ש"ע שס
 סימן קע סעף י"ט וע"י שס
 גטור זכ"י:
 ג א מ"י שס פ"ה הל' טו)
 ופ"ו הלכה כ טו"ש"ע שס
 ס"י קסב סעף ה:
 ד ח מ"י שס פ"ה הל' יב
 טו"ש"ע שס ס"י קע
 סעף י"ח:

תוספות ישנים

לדברי האומר אין זיקה
 וא"ת אמאי חלן לבעלה
 הגט לא נפטרה זרה הא
 אמרין לקמן ספק ר"ג
 (הא) דלמ"ד אין זיקה חלן
 לבעלת הגט נפטרה זרה.
 וי"ל דהך דלקמן מיידי לפי
 מסקנא דהכא דקבר שמואל
 יש זיקה ולכן לא נפטרה
 זרה. עוד פ"י הרי"מ דהך
 כ' נמי אמרין הכא
 דשמואל איירי (הך) לדברי
 האומר אין זיקה היינו
 דוקא רישא דמלתא דחלן
 לאחיות אבל האי דקאמר
 חלן לבעלת הגט לא נפטרה
 זרה מיידי [דוקא] למ"ד יש
 זיקה. והאי דנקט מלתא
 כגמלי. וי"ל דרישא אשמעינן
 מדושא דא"ע דאין זיקה
 מ"מ חלן לאחיות לא נפטרו
 זרות א"ע"ג דשאר חליצה
 פסולה פטרה למ"ד אין
 זיקה פסול לאחיות חמיר
 טפי וסיפא אשמעינן
 דלמ"ד יש זיקה חלן לבעלת
 הגט לא נפטרה זרה א"ע"ג
 דשאר חליצה פסולה פטרה
 היינו דוקא למ"ד אין זיקה
 אבל למ"ד יש זיקה לא
 פטרה:

מאי אחד חו"ץ ב' ו' דקאמר **אמבעיעת**. תימה דלקמן מסקינן
 דשמואל המחיל ולא המחיל קאמר והתחיל באחיות לא יגמור
 זכרות ולא מיפטרה רחל בחליצה זרתה וכ"ש היכא דשניהן שוין דבעינן
 חליצה מתרוייהו דלאהי שינויא לא מפלגינן בין מיפטרה נפשה למיפטרה
 זרה ואר"י דההוא דמפרש לקמן

דשמואל המחיל ולא המחיל קאמר סבר
 כשינויא דבסמך דמפלגינן בין מיפטרה
 נפשה למיפטרה זרה ושינויא דהכא
 דאחד חו"ץ לכוון לאתמצעות סבר כרז
 אשי דאמר לקמן לא אלימא זיקה
 לשוויי זרה כערוה וחליצה זרות היא
 חליצה כשרה ולהכי חלן לאחיות לא
 נפטרו זרות אבל הכא דשניהן שוין
 אחד חו"ץ לכוון: **א"ל** צרה דא"ה
 תיפטר. דהא חליצה כשרה היא פי'
 בקונ"ט דאי בעי מייבס לה וא"י' לומר
 כן דאסירא ליה משהו ביטול מלות
 יבמין ומ"מ לא חשיב זכאי חליצה
 פסולה כדפרישית לעיל:

א"ה חלן בצרות נפטרו אחיות
 ואצרת רחל מי **מיפטרה**.

פירוש כיון דאוקמה חלן לאחיות לא
 נפטרו זרות דוקא מרחל ומשום שחלן
 ללאה בעינן זה נמי שחלן ללאה חלן
 לזרות נמי לא נפטרו לאחיות:

שמואל התחיל וא"ה התחיל
 קאמר. השתא לפי

המסקנא לית ליה להא דשמואל לדברי
 האומר אין זיקה קאמר לפני האמת
 למ"ד אין זיקה חלן לאחיות ובעלת
 גט נפטרו זרות (א) אחיות אלא
 שמואל אליבא דנפשיה דלית ליה זיקה
 קאמר והא דלא קאמר אלא לפי שלא
 הוזכר שם אמורא תחלה ומיידי
 כשחלן ללאה קודם נפילת רחל וזרתה
 ולהכי התחיל בצרת לאה יגמור אף
 ברחל דכשנפלה רחל כבר נפטרה לאה
 בחליצה זרתה וחליצה רחל חליצה
 כשרה היא דלא היא אלא קרובת
 זרת חלוצתו וקצת דוחק הוא דה"ל
 לפרש כהדיא דליירי בנפול זה אחר זה
 כיון דעד השתא הוה איירי בנפול צבת
 אחת ועוד אמר ר"י דמצינו לפרש
 דאיירי אפי' נפול צבת אחת כדק"ד
 עד השתא ואפ"ה התחיל בצרת לאה
 יגמור ברחל וא"ע"ג דחליצה זרתה היא
 חליצה פסולה דהוא לה זרת אחות
 אשה זיקה ולא מיפטרה לאה
 בחליצה מ"מ חשיב חליצה רחל חליצה
 כשרה ואפי' אי חלן ללאה כרישא קודם
 רחל כיון דלא נשפיר בלאה אלא זיקה
 מועטת שכבר חלן לזרתה חליצה
 חשוכה טפי ולהכי לא חשיב רחל אחות
 חלוצתו כעין שפירש ה"ר אברהם

לעיל וא"ע"ג דקודם שחלן לזרת לאה כבר נפטרה רחל ושמואל סבר
 בהחולן (לקמן ד' מ:) כיון שנאסרה עליו שעה אחת נאסרה עולמית מכל
 מקום הוי חליצה רחל חליצה כשרה כיון דעכשיו אינה אחות
 וזקוקתו ואינה אסורה אלא משום שנאסרה עליו כבר:
תניא בוותיה דרב אשי. אצרייתא לא שייך למימר דהתחיל ולא
 התחיל קאמר דא"כ הוה ליה לפרושי הכי כהדיא אבל
 שמואל דאיירי נמי בצעלת הגט ובעלת מאמר נקט לשון השוה
 בזולן: **א"ה** יבומי נמי תתייבם. וא"ת אין ה"י ומ"מ נקט
 חליצה לאשמעינן דחליצה פסולה אינה פוטרת כמו שמואל ליישנא
 דהתחיל ולא התחיל ה"י למינקט יבום וי"ל דשמואל לא נקט יבום
 משום דמתני' היא מותר אדם בקרובת כו' אבל כרייתא ה"ל למנקט
 יבום דעדיפא טפי אי נמי לשמעין תרוייהו:
אחריו חזרו ותקנו. דחוק לומר כן משום דלא מסתבר
 ליה למימר דלא אלימא זיקה לשוויי לזרה כערוה:
 בעלת

חלן לאחיות. שתי אחיות שנפלו לפניו משני אחים וכל אחת זרתה
 עמה וחלן לאחיות לא נפטרו זרותיהן הואיל ואי בעי לייבומי לא מצי
 אלא יחלון לזרות ויפטרו אחיות. וא"ע"ג דזרות נמי אי הוה בעי לא
 הוה מייבס מיהו קל איסורם משל אחיות הלכך אף חליצתם משוכחות
 משל אחיות והכי מפרש לקמן: **היכא**

דקיימא חליצה דשמעון חליצה כשרה.
 לחלון לשניה שהוה לא חלן לראשונה:
חלן לה ראובן חליצה פסולה. בתמיה.
 ראובן שחלן לראשונה והוא הך אחות
 חלוצתו ולא חליצה מעליא היא
 כדשמעון דזיקה גרידתא היא:
אאתמצעות. כלומר השלישית לאחר
 שחלן שמעון לשניה שהיא על שניהן
 אחות חלוצה ושניהן שוין בה וקסבר
 חליצה פסולה אין זריכה לחזור
 על כל האחין: **כיון דרובה גביה**.
 שהחולן לשלישית חלן לב' **למיפטרה**
זרה. כדקאמר' לא נפטרו זרות:
אבל מיפטרה נפשה פטרה. בחליצה
 דכל דהו הלכך אחד חו"ץ לג' היכא
 דליכא זרות כהדייבור: **לבעלת הגט**.

ז' יבמות מלח אחד ונתן יבם גט
 לאחת מהן שוב אין חליצה הוגנת
 כל כך דקלישא זיקתה והא חלן לה
 לא נפטרה זרה: **חלן לבעלת הגט**.
 עשה מאמר באחת מנשי אחיו המת
 ואח"כ חלן לה לא נפטרה זרה
 שחליצה זו אינה פוטרת לגמרי
 שעדיין זריכה גט למאמר כדמתן
 בפרק ר"ג (לקמן ד' ט) עשה מאמר
 וחלן זריכה הימנו גט. וא"ע"ג דהיידי לה
 גט אחר דחלן לה הוא דמהניא אבל
 זרתה זריכה חליצה אבל חלן לזרה
 נפטרה בעלת מאמר מחליצה ואינה
 זריכה אלא גט למאמר: **דהוא**

אחות אשה בזיקה. ואי הוה בעי
 לייבומי לא מצי ולהכי גריעה
 חליצתה: **לזרות נמי** הא זרת
 אחות וזוקה היא ואסירא לייבומי
 לזרה במקום ערוה קיימא: **והאמר**

שמואל כו'. כפ"ב: **אי הכי** דאין
 זיקה חלן לאחיות שחליצה הוגנת היא:
בשנא זרה דרחל. דחליצה באחרונה
 לא תפטרה דחליצה דרחל גרועה הוא
 דאי בעי לייבומי לא מצי דאחות
 חלוצתו היא: **אלא זרה דלאה**
סיפטה. דחליצה לאה כשרה היא דאי
 הוה בעי מצי לייבומי: **זרות דעלמא**.
 כלומר כל היכא דמיתרמי כה"ג לא
 נפטרו זרות של אחרונה: **אי הכי**.
 לזרות דקאמר שמואל צרה דרחל
 שחליצה באחרונה קאמר: **חלן לזרות**
 נפטרו אחיות. בתמיה. דכי חלן

לזרת אחות חלוצתה נפטרה אחות
 החלוצה: **אזרה דרחל מי מיפטרה**. אחליצה זרתה מי מיפטרה רחל:
 והא טנן. בהחולן: **אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו**. ואפילו לא
 היתה זרתה מאחיו אלא מנכרי וטעמא התם מפרש. והכא נמי אי הוה
 בעי לייבומי לא מצי: **הסתכל באחיות**. שחלן ללאה לא יגמור זכרות לא
 פטרה חליצה זרה דרחל את רחל: **דטנן אסור אדם כו'**. וכ"ש דלא
 יגמור באחיות דחליצה רחל לא מיפטרה זרה דלאו חליצה מעלייתא
 היא דאחות חלוצתו היא אלא שניהן זריכות חליצה: **הסתכל בצרות**.
 שחלן לזרת לאה: **יגמור אף באחיות**. אם רצה לחלון לרחל
 נפטרה זרתה וא"ע"ג דאמר קרובת לאה שהיא זרת חלוצתו לא
 גריע כהכי דמתן מותר אדם בקרובת זרת חלוצתו וה"נ כיון דאין
 זיקה אי הוה בעי לייבומי לרחל מייבס וכל שכן גמר בצרת רחל
 ולא ברחל (ט) דשכיחא מילתא טפי: **לעולם**. כדאמר שמואל
 כרישא חלן לאחיות לא נפטרו זרות משום דיש זיקה וחליצה האחיות
 גרועה ואפילו זרת לאה לא מיפטרה חלן לזרות נפטרו אחיות
 דחליצתן משוכחות משל אחיות. ודקשיא לך הוה זרת אחות אשה

זיקה והיא כי אחות וזוקה גופה לא היא משום דלא אלימא זיקה וחליצה האחיות
 בזרות לאחין. ואפילו זרת אחות אשה שרי לייבומי וכ"ש זרת אחות וזוקה:
 אי הכי אמאי חלן יבומי נמי תתייבס הזרה:
 בעלת

(א) לקמן נא. (ב) לקמן נא.
 (ג) לעיל י"ח. (ד) לקמן מ.
 (ה) שס. (ו) לעיל י"ג. עדיה
 פ"ד מ"ח [לעיל ט.].
 (ז) [לעיל י"ג. י"ד. י"ה]. [לעיל
 טו. יז. ט] דשכיחא.

הגהות הב"ח
 (א) גמ' דהוא לה אחות
 אשה: (ב) תוס' ד"ה
 שמואל ורי נפטרו זרות
 אלא שמואל כ"ל ויבמת
 אחיות מתמק:

מוסף רש"י

חלן לבעלת הגט לא
 נפטרה צרה. נפלו לפניו
 שתי יבמות ונתן גט
 לאחת מהן ואחר כך חלן
 לה לא נפטרה זרתה,
 משום דקלישא זיקתה ולא
 אלימא חליצה לאפקועי
 זיקה אלימא לזרתה
 (לקמן טא). חלן לבעלת
 הגט לא נפטרה
 צרה. דכיון דבעי גט
 למאמר לא היא חליצה
 מעלייתא לאפקועי זיקה
 דזרתה (לקמן זב). אסור
 אדם בצרת קרובת
 חלוצתו. לחולן חלן ללאה
 ורחל שזאה לנכרי ולה זרה
 ומת נכרי, אסורה הזרה
 לחולן וטעמא מפרש
 כגמלא (לקמן ח). מותר
 אדם בקרובת זרת
 חלוצתו. ולא אמרין זרה
 כחלוצה ואסור בקרובת
 (סח). בית שמאי מתירין
 הצרות לאחין. מתירם
 זרת ערוה להמייבס לאחין,
 דלת לכו הך דרשה
 דלזכר (ע"פ י"ג). בואו
 ונתקן להם לצרות.
 הערות (לעיל י"ג). שיהו
 חלוצות. וישארו לזק
 כהכשר לדברי הכל (לע"פ
 ט"ו).